

Nro. 42.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indult Bétsből, Pénteken Május 24 ik napján, 1811-ik
esztendőben.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

B é t s.

It sok kezek dolgoztak néhány hetektől fogva azon készülteken, mellyekkel a' Romai Királynak születését a' mult hétfün estve és éjjel a' Frantzia követ Gróf Mosloy *Ottó* öö Excellenziaja az Anna utzában a' követi háznál meg inepelte. Jelen voltak ezen fényes bálban magok a' Császár és Császárné ö Felségek, a' Cs. Fő Hertzegek, Beatrix fő Hertzegaszszony, a' Bava-riai özvegy Választó Fejedelemné, és Albert Saksen-Tétseni K. Hertzeg is. Császár és Császárné ö Felségek néhány óráig maradtak ott, addig t. i. míg a' több uraságok asztalhoz ültek, a' midőn ö Felségek onnét elmentek. A' bál a' vendégség után reggel feléig tartott. — Hogy a'

sok hivatalosok a' követ úr szállására beférhesse-
nek, az udvar is egy nagy szálává volt formál-
tatva, a' melly fa-alkotmányok által a' háznak
első emeletével éppen egyenlő magasságra volt
felemeltetve, és befedve. Ezen szálában volt a'
tántz; a' háznak egyéb szobáiban valami 23 táb-
lák több mint 600 személyekre voltak igen gaz-
dagon felterítettve, és megrakattatva. A' ház
kapuja előtt egy az utza szélességével egyenlő
szélességű és tsaknem a' házakkal egy forma
magasságú oszlop volt gyöszedelmi kapú formá-
ra felállítatva, égő métsekkal egészen megvi-
lágosittatva, figurákkal és külömbkülömb ábra-
zolásokkal, 's irásokkal felékesittetve Ennek két
oldala mellett a' Romai Király mejképe szemléltetett, általlátszólag megvilágosítva, ilyen felette
és alatta lévő irásokkal:

Nap. Franc. Jos. Car. Rex Romæ

Patrium Servabit Honorem.

Az utza két felől hasonlóképpen meg volt
koszoruknak formájokra helyeztetett számtalan
égő métsekkal világosittatva, mellyek azt tsak-
nem egészen lángbaborúva lenni szemléltették.
A' sok zöldellő narants, czitrom, és egyéb ker-
ti tsemeték, külömbkülömb virágok. egy egész
virágos kerté változtatták a' kapu'közit, grádi-
tsokat, és szobákat.

Magyar Ország.

Tekint. Bihar V. Megyéből Május 6-ik nap-
ján. Lehetetlen le írni azt a' szomorúábrázatot,
a' mellyet szabad Királyi Debretzen városa a'

múlt Aprilis 3-ik és 8-ik napjain történt szerent-
 sötlen tűz által öltözött magára. Itten, minapi
 ottan való meg forduláskomkor, a' keserves fo-
 házskodásoknál, rémülésnél, és bátortalanság-
 nál egyebet nem tapasztalhattam, annális inkább:
 hogy az előbbi két irtoztató tüzet azólta több
 approbbakis követték. A' Városnak harmadrésze
 alig áll - fent, noha ebbenis számtalan házak
 károsítottak meg, a' többi gyászos hamvában
 hever, a' Parochialis, a' néhai P. Franciscanu-
 sok, és Ispitálybéli Templomakkal együtt, és
 egyebet nem tüntetnek szem eleibe a' talám so-
 ha helyre nem hozható pusztulásnál, sok ezer
 fent álló kéményeknél, és leroshadt épületeknél.
 Ezen két rendbéli, és a' kemény tavaszi széltől
 mind annyiszor nagyobbban élesztett, 's terhesi-
 tett tűz nem csak az ő hatalmának alája vetett
 tárgyak ellen, hanem a' rajta erőt venni tellyes
 igyekezettel törekedő hiv lakósok ellenis dühös-
 ködvén, közülök mintegy 52-öt életektől, szám-
 talanokat testbéli épségektől, végre sok ezereket
 élelmektől fosztott meg. Az előbbenieknek szor-
 galmatos eltakarítása után, a' két utobbiakról
 tétetett a' szükséges intézet hogy inségek némű
 némű képpen enyhíthetessék. De a' Hajdú Vá-
 rosok, és szomszéd helységek is kimutották igen
 felebaráti szereteteket; holott lisztet, kenyeret,
 és más élelemre valót szekerekkel szállítottak a'
 szükölködők számára. Hasonlóképpen a' Nagy-
 váradai Püspök Méltóságos *Miklósi Ferentz* ő Nagy-
 ságais, valamint minden más esetekben, úgy most
 is sietett szokott atyai kegyességét ezen inségre
 jutott város lakossival éreztetni; és mihelt e' szo-
 morú történetről tudosítatott, azonnal öt ezer

Rfkat. és 400 posoni mérő buzát küldött. Minden módon igyekezett ezen nagy lelkű Fő Pásztor tselekedetét titokban tartatni, de lehetetlen vala., holott az egész városnak minden szegletében csak kevés órák mulva hangzani kezdé háláadó öröm könnyek özöni között, az ő Nagysága tiszteletre méltó neve. E' példát követte a' Tús. Nagyváradai káptalanis, és azon kívül hogy annak érdemes tagjai személy szerént szép summa pénzt tettek öszve, 13 ezer kéve nádat, és 200 köből meszet rendelt. Azon képpen e' szerentsetlen Városnk buzgó lelkű Plebánussa, Fő Tdó Molnár József Nagyváradai kis Prépost és Kanonok Úr 1000 kéve nádat, 80 posonyi mérő buzát és hogy némely elégett lakósoknak tavaszi földgyeik vétetlen ne maragyanek, 100 pos. mérő zabot ajánlott. Ellyenek, és az efféleij veszedelmektől az Egek által védelmeztessenek az illyetén Jóltévók.

Nagy Váradról Május 12-dikén. Debretzenben Május 7-dikén újra tűz támadván, egy ház a' hozzá tartozó épületekkel egyetemben elégett. A' két nagy égésen kívül már az ólta öt apróbbak történtek. Tsuda dolog, hogy valóságos okát ezen sok rendbéli tűznek ki nem tanulhatják. — *Margittán* is nagy szombaton estvéli 9 óra tajban 19 házak égtek - el valami pálinkafőző zsidónak gondatlansága miatt. — *Nagy Váradon* a' folyó hónap 9-dikére viradólag, nem tudatik mi módon, a' néhai Gróf Kornis n. Prépost ó Nga. tulajdon házánál, vagy is most az úgy nevezett kászármában, az istáló meggyuladván, némely ottan lévő épületekkel és két szomszéd házakkal együtt megégett. — Mai napon bizonyosan hallám, hogy

Deretske mező városa is talám tegnap megégett. Mit tselekedhetnek ilyen szomorú környülállások között ezek a' sok kárvallottak? Hogy építhetik meg ily drága időben hajlékjaikat? holott a' dészakának párja 9 és 10, a' zsendelynek ezere pedig 18 's 20 forint. Úgy hallám hogy némely Sárréti gazdák vagy birtokosok, a' nádnak százát 60 f.ra is réá tartják, gondólván, hogy a' szegény elégett Debretzeniek úgy is megveszik. A' téglának ezere már 60 f.ra hágott. A' mésznek köble 14 vagy talám 16 forint is. De egyéberánt is leírhatatlan a' drágaság. A' búzának köble ugyan a' V.megyében még 35 f.ton fellyül nem ment, de egyéb felette drága, és a' búza is kétségkívül meg fog jobban is drágodni, minthogy Erdélyben *Brassó* vidékén 100 — a' *Székely* földön 60, 70 — *Kolosvárt* 48 és 50 forint egy köből búza. Némely helyeken voltak szép essők is, de többeken nagy a' szárazság, a' melly ha meg nem változik, lehetetlen leszen éhelhalásra nem jutni a' szegénységnek.

A' Pesti és Budai levelekben újabb gyuladásokról való tudósításokat olvasunk. Pesten a' Trésia városában az ótatlan meszet egy nádfedelű kisdud ház' fala mellé kotorva a' szabad ég alatt hagyták, melyben az esső kelést, pesgést, és végre lángot gerjesztvén, ez a' réá hánva lévő zsákokat és gyékényt, ezek pedig a' ház' fedelét meggyújtották, és az egész ház elégett. — Nagyobb tűz volt ugyan ezen napokban Ó-Budán, a' hol egy zsidónak háza meggyulván, a' miatt két óra alatt 20 vagy 30 házak lettek hamuvá.

Boldogkő-Várolyán, Május 5-kén. Az érdemeket tetézve jutalmazó Felsőgtől, mind tán-

torithatatlan öseinek a' Királyhoz 's hazához mutatott hiveségére, mind pedig a' tulajdon maga ritka virtusaira 's hazafiui buzgóságára (mellyet kiváltképpen az utolsó háború alkalmatosságával, pénz és gabona adományai által megbizonyított) való tekintetből Grófi rangal megdíszesített Péch - Ujfalusi Mlgos. *Péchy Josef* ö N. ga, nagy lelkúsége által nem tsak azt bizonyítani nem szűnik, hogy ereiben az ő nagy atyainak az áldásban maradandó emlékezetű két Péchy Gáborok vére tsergedezzek, hanem azt is, hogy az Egyházi Rendnek is tisztelőjök legyen, midőn közelébről az itt először miséző Papnak örömpompa - tartását magának önként kikérvén, azt nem tsak nagy solennitással végbe is vitte hanem a' nagyszámmal ide öszsze sereglett Egyházi és Világi Rendeket is, bő kezű magyar szivességgel megvendégelte; a' kedves Grófné született *Fáy Anna* aszszony pedig az ide gyült koldukokhoz a' maga nagy lelkúségét a' valóságos nagy lelkű aszszonyok' példája szerént kimutatta.

Spanyol Ország.

Valadolidból Aprilis 20-dikán ezeket irták. Salamankában véghetetlen sokságú magazinumokat állítottak-fel a' Marschal Massena armádiájának számára, a' melly Portugalliából arra felé vonta vissza magát, és ekkörtájban még rész szerént a' Portugallus részszerént Spanyol határokon *Almeida* és *Ciudad - Rodrigó* között igen jó helyen tanyázott, jobb szárnyát *Villa - Nuovának* a' bal Guardának vetvén. Az Anglus armádiának egy része a' *Mondego* bal partján, a' más része *Viseu* mellett állott. — *Salamanka*

tartományában is egy számos Frantzia sereg szállott volt meg, Coria és Placencia nevű városokba őrző tsoportokat küldvén, hogy egy más Frantzia tsapattal, a' melly a' Tágus vizének bal partján Alcantara mellett tanyázott, tartsa-fenn a' közösülést. —

A' Marschal Massena fő hadi szállása az újabb hiteles tudósítások szerint is Ciudad - Rodrigóban, az Andalusiai vagy déli armádia fő vezéréjé Marschal Soulté pedig még Sevillában, tartózkodtak ezen időtájban.

Kadix felé, az ezt ostromló Marschal Victor armádiájának erősítésére, meg sietve mentek minden felől a' segítő seregek. — Badajoz és Sevilla között egészen nyilván van a' közösülés útja; tsak a' hegyeken és hegyek között tartózkodnak az insurgens tsoportok; egyéb eránt tsendesség volna az Extremadurai belső vidékeken. Leg nagyobb számmal *Toledónak* szomszédságai-ban seregelnek az insurgens fegyveresek.

Paris Május 5-dikén. — Azon Spanyol kikötőhelyekből, mellyek még az insurgenseknek és Anglusoknak hatalmokban vannak, 60 szállító hajókat vártak Máltába Anglus hadi hajók által kísértetve. Ezen szállító hajókon külömbkülömb Spanyol Familiák ülnek, a' mellyek a' hadakozás inségeire nézve hazájokból

Figueras vára, mellyet az insurgensek Kataloniában pénz és egyéb mesterség által foglaltak el nem rég, tsak 5 mértföld távolságra van a' Frantzia határszéltől: de nem remélhetni hogy sokáig meg maradhassanak benne, minthogy sem ennivalójok sem fájuk nintsen, és már körülvették a' Frantzia seregek.

Az utak , mellyek a' Pyreneumi hegyeken által Spanyol országba mennek , mindenütt arra felé siető új Frantzia seregektől vannak ellepve.

Kadixnál olyan mozdulásokat tettek az Anglusok , mellyekből azt lehetett gondolni , hogy ismét egy új expeditziót akarnak valahol megpróbálni.

Marschal *Ney* , ki a' Marschal *Massena* armadiájának hátuljáró tsapatját a' Portugalliából való hátrálás' alkalmatosságával vezérelte , megérkezet Párisba.

Elegyes Levelek.

Romából Apr. 28-dikán úgy irtak az ott kijövő újságlevelek , hogy Napoléon Császárt és a' Császárnét egy pár hónapok alatt oda várták , a' hol már a' szállást is készítették az ő Felségek' számára.

Északi Európának tartományaiból semmi nevezetes újságot nem irnak. Minden levelek tsak azokkal a' készületekkel vannak tele , mellyek ezen Északi tengerpartokon az Anglusok ellen tétettetnek. Azt mutatják ezek a' készületek , hogy hiszik azon tartományokban , hogy azok közzül valamelyikbe kiszállani szándékoznak az Anglusok.

A' Svétziai volt Király *Gustávus* , az újabb levelek szerént nem Anholt , hanem Helgoland szigetére szállott-ki.